

ØKONOMISKE OVERSIGTER

II. NORGE

Marts 1915- August 1915

Ved

Cand. polit. **J. C. Jacobsen.**

Indhold.

Statens Finanser.....	S. 522
Børsforhold og Pengevæsen	S. 525
Prisregulering og Detailpriser	S. 528
Landbrug	S. 529
Industri (Arbejdsmarkedet).....	S. 530
Handel og Skibsfart.....	S. 533

Statens Finanser.

Den 9. Juni afsluttede Finansdepartementet et nyt 5 % Statslaan med det samme Konsortium af indenlandske Banker, som overtog Laanet i December i Fjor. Laanet — 20 Mill. Kr. stort — blev overtaget fast af Konsortiet til en Kurs af $99\frac{1}{4}$ % og udlagdes til Tegning for Publikum fra 15.—25. Juni d. A. Laanet er afdragsfrit i de første 10 Aar og afdrages derefter ved Lodtrækning og Opkøb i 40 Aar. Staten har Ret til at konvertere Laanet efter 7 Aars Forløb.

Laanet blev optaget af Regeringen efter indhentet Bemyndigelse fra Stortinget, hvori det hedder:

„Stortinget samtykker i, at der — udover den ved Beslutning af 2. Juli 1914 givne Bemyndigelse — yderligere optages Laan for Statskassens Regning, indenlands eller udenlands, til et effektivt Beløb af indtil 42 Mill. Kr.“

Ved Stortingets Beslutning af 2. Juli 1914 blev Regeringen bemyndiget til at optage Laan til et effektivt Beløb af indtil 60 Mill. Kr. I Henhold hertil blev der optaget to midlertidige Statslaan i England og Amerika, hver til et Beløb af ca. 11 Mill. Kr., samt et fast indenlandsk Statslaan til 20 Mill. Kr., altsaa tilsammen ca. 42 Mill. Kr., til Rest var der saaledes omkring 18 Mill. Kr.

I August Maaned blev der i Statsraadet fremsat Proposition til Stortinget om udvidet Bemyndigelse til at optage Laan for Statskassens Regning, nemlig for et Beløb af 27 Mill. Kr., som tillagt 33 Mill. Kr., som endnu er ubenyttet af tidligere Bemyndigelse, vil give Anledning til nye Laaneoperationer for ialt 60 Mill. Kr. Finansdepartementet har i den Anledning bemærket, at det har under Overvejelse at faa bragt en Ordning i Stand, hvorved Statskassens Kontantbeholdning aflastes for de betydelige Forskud til Indkøb af Korn, Mel og Sukker gennem Provianteringskommissionen. Disse Forskud andrager for Tiden ca. 14 Mill. Kr., hvortil i Løbet af Efteraaret og Vinteren yderligere vil komme 9—10 Mill. Kr. for allerede besluttede Kornindkøb og ca. 6 Mill. Kr. for besluttede Sukkerindkøb. Tillige forestaar der videre Indkøb til betydelige Summer, uden at man dog i Øjeblikket kan angive, hvor meget det drejer sig om.

For at faa tilvejebragt en Ordning desangaaende, har Departementet indledet Forhandling med Norges Bank, hvorefter Banken i den Udstrækning, som det maatte findes heldig, overtager de nuværende og fremtidige Forskud for Provianteringskommissionen i løbende Mellemlægning med Statskassen, saaledes at denne debiteres for alle Indkøb og krediteres for de ved Salg indkomne Summer.

Statens Indtægt af Indførselstolden m. m. for Maanederne Marts—Maj, sammenlignet med de tilsvarende Maaneder i Fjor, vil fremgaa af omstaaende Oversigt.

For April og Maj, men særlig for den første, har der været Nedgang i den erlagte Indførselstold. Stigningen i de første Maaneder af Aaret har dog været saa betydelig, at Tolden for de første 11 Maaneder af Budgetaaret omtrent andrager lige saa meget, som det Beløb Indførselstolden er anslaaet til for det hele Budgetaar.

Indtægten af Statens Jernbaner udgjorde fra Drifts-

Indførselstold m. m.		
	1914	1915
	Mill. Kr.	Mill. Kr.
Marts.....	3,38	3,01
April.....	7,45	5,88
Maj.....	3,45	3,22
	1913—14	1914—15
I Juli—Maj.....	53,03	54,20
(De første 11 Maaneder af Budgetaaret)		
Anslaaet for det hele Budgetaar.	54,00	54,00

aarets Begyndelse (Juli 1914—Febr. 1915) 20,1 Mill. Kr., for samtlige Baner (Stats- og Privatbaner) 24,3 Mill. Kr., for samme Tidsrum 1913—14 22,0 Mill. Kr.

Postvæsenets Indtægter i 1. Kvartal 1915 udgjorde 2,5 Mill. Kr. mod 2,6 Mill. Kr. i samme Tidsrum i 1914.

Resultatet af Skatteligningen for 1914—15 er nu bleven offentliggjort¹⁾. Udbyttet af Ligningen udviser stor Fremgang i Forhold til 1913—14, jfr. nedenstaaende Tal:

Antal Skatteydere.....	{	1913—14....	808 113
		1914—15....	842 903
Formue.....Mill. Kr.	{	1913—14....	3 852
		1914—15....	4 194
Indtægt.....	{	1913—14....	831
		1914—15....	929
Skattepligtig Indtægt	{	1913—14....	435
		1914—15....	506

Det kan endnu anføres, at der i hemmelige Møder fra 24.—28. April blev indført Stempelafgift af Cigarer, Cigaretter, Cigarethylstre og Snus, samt Beskatning af Tændstikker. Afgiften af Tobaksfabrikata skal erlægges ved Paaklæbning af Stempelmærker, Tændstikfabrikkerne blev derimod fritaget herfor paa Grund af Eksporten. Til Genæld blev der foreslaaet et Kontrolsystem, som sikkert vil komme til at vise sig fuldt effektivt.

Finantsdepartementet beregner, at Tobaksafgiften skal indbringe mindst 1½ Mill. Kr. om Aaret, Tændstikafgiften Kr. 800 000 eller tilsammen ca. Kr. 2 300 000.

¹⁾ Jfr. Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau, 33. Bind, Nr. 5.

Samtidig blev der fremsat Forslag om Forandringer i og Tillæg til Lov om Stempelafgift af Dokumenter m. v. Der foreslaas Stempelpligt for Veksleobligationer, hvis paa-lydende Værdi er over 2 000 Kr., indenlandske Aktier, samt for Forsikringskontrakter (Policer). For Købekontrakter og dermed ligestillede Dokumenter fastsætter Forslaget, at Stempelpligten indtræder allerede ved Udfærdigelsen. Videre foreslaas, at Dokumentudstederen selv kan paasætte Stempelmærker uden Bistand af offentlige Funktionærer.

Disse Forandringer antages i næste Termin at ville medføre en Indtægt for Statskassen af 1,5 Mill. Kr.

Endelig kan det nævnes, at der ved kgl. Kundgørelse af ³⁰/₈ 15 blev indført en Skat til Staten paa Indtægtsstigningen som Følge af Krigskonjunkturen for Budgetterminen ¹/₇ 1915—³⁰/₆ 1916. Skatten erlægges af Skatteydere, som ved den ordinære Ligning for 1914 er sat til en Indtægt af 10 000 Kr. ell. derover. Merindtægten skal være over 2 000 Kr. Skatten erlægges med følgende Satser:

5	%	af de første Kr.	5 000
7 ¹ / ₂	—	— næste	— 10 000
10	—	— —	— 15 000
12 ¹ / ₂	—	— —	— 20 000
15	—	af Merindtægtens overskydende Beløb.	

Børsforhold og Pengevæsen.

Fondsbørsen i Christiania har siden Genaabningen kun været aaben en Gang om Ugen, heri vil der dog snart ske en Forandring, idet Børsen om kort Tid bliver daglig. Omsætningen af Aktier har hidtil været ret minimal, hvad der skyldes den ringere Adgang til at spekulere, som de mere enkle Børsforhold medfører.

De Papirer, der er Spekulationsfavoriter i denne Tid er Skibs- og Hvalaktier¹⁾. En hel Del af disse Papirer er dog endnu slet ikke optaget til officiel Notering, hvad der naturligvis har hemmet Spekulationslysten noget.

¹⁾ Jfr. nærmere „Politikens“ Kronik for ¹/₁₀ 15, Eivind Thou: „Norsk Skibsart under Krigen“.

Nedenfor anføres en Del Skibsaktiekurser før Spekulationsperioden og nu:

Børskurser	¹⁴ / ₄ 15	¹⁵ / ₉ 15
Bonheur D/S. (Fred. Olsen)	170	300
Borgestad D/S. (Gunnar Knudsen)	105	117 ¹ / ₂
Bruusgaard, Kiøsteruds D/S.	145	190
Den norske Afrika- og Avstralielinje	107	137 ¹ / ₂
Den norske Amerikalinje	100	108
Galveston Steam Ship Co. (G. M. Gryde)	85	110
Garonne D/S. (Fearnly & Eger).....	124	185
Klavenes D/S.....	125	170
A/S Manchester.....	112	127
Norge—Mexiko—Gulf Linjen	116	147 ¹ / ₂
Ocean D/S.	103	142 ¹ / ₂
Otto Thoresens Linje	120	145
Produce D/S.	115	145
A/S Uto	95	132 ¹ / ₂
Wilhelmsens D/S.....	113	137 ¹ / ₂
Nordenfjeldske Dampskibsselskab	500	700
Bergensenske Dampskibsselskab	103	136

Saa kolossale Kursstigninger som 20—30 0/0 paa en Dag har Markedet ikke kunnet opvise. Fra en Uge til en anden har der dog været en Stigning fra 575 til 675 paa Nordenfjeldske Dampskibsselskabs Aktier.

Andre Aktier som Bankaktier og Aktier i industrielle Selskaber har hidtil ligget mere upaaagtede.

Paa Valutamarkedet har Kurserne paa udenlandsk Valuta stadig været Genstand for stærke Svingninger. Bevægelsen vil nærmere fremgaa af nedenstaaende Oversigt, som viser Salgsnoteringerne paa Christiania Børs:

	pr. ³ / ₄ 15	pr. ¹ / ₅ 15	pr. ¹ / ₆ 15	pr. ¹ / ₇ 15	pr. ² / ₈ 15	pr. ¹ / ₉ 15
London, Lst. a/v	19,00	18,55	18,30	18,15	18,35	18,15
Hamborg, Reichsm. a/v	82,00	80,50	78,50	77,30	79,25	79,00
Paris, Franc a/v	75,00	73,00	71,50	69,00	68,50	66,50
Amsterdam, Fl. a/v ...	158,00	154,00	152,50	152,50	155,50	156,50
New York, Dollars a/v	3,95	3,90	3,88	3,87	3,90	3,95

Kursen paa Francs har nu maattet dele Skæbne med Mark, saaledes at der i Øjeblikket er en betydelig Disagio paa Franc a/v. Sterling noteres omkring pari, Kursen paa Gyl-den og Dollars er stadig betydelig over pari.

	1/4 15	1/5 15	1/6 15	1/7 15	1/8 15	31/8 15
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
Guldbeholdning	99,8	108,4	119,0	123,6	127,2	130,0
Sedler kan udstedes til Beløb	140,2	143,5	146,7	151,5	149,3	152,5
Heraf i Omløb	137,4	139,1	136,4	147,3	142,0	144,1
Altsaa ubenyttet Seddel- udstedelsesret	÷2,8	4,4	10,3	4,2	6,7	8,4
Stillet til Disposition af Bankens egne Midler	74,7	74,7	74,7	74,7	74,7	74,7
Foliumidler	17,4	19,0	26,2	20,2	26,0	32,1
Udlaan og Diskontering	90,1	83,5	77,0	78,0	75,5	75,1
Rentebærende Papirer ..	9,0	11,0	11,0	11,0	11,0	14,2
Veksler paa Udlandet ..	0,1	0,1	—	—	0,1	0,1

Det, der mest karakteriserer Norges Banks ugentlige Rapporter, er den stærke Stigning i Guldbeholdningen. Fra April til ult. August er Guldbeholdningen vokset med ca. 30 Mill. Kr., samtidig er den cirkulerende Seddelmængde gaaet frem med ca. 7 Mill. Kr., Seddeludstedelsen er saaledes stadig stigende, men alene den fortsatte Opgang i alle Priser kræver naturligvis øgede Mængder af Omsætningsmidler. Bankens ubenyttede Seddeludstedelsesret ud-

Bankernes Maanedsopgørelse pr. 31/7 1915

Aktiver:

1. Anvendt til Udlaan og Diskontering af Veksler, Veksleobligationer og paa Kassekredit Mill. Kr. 719,3
2. I Regning med indenlandske Banker og Filialer — 87,4
3. I Regning med udenlandske Banker:
 - a. Tilgødhavende paa Konti hos udenlandske Banker — 75,0
 - b. Udenlandske Bankers Debet paa Konti her — 2,5

Passiver:

1. Indskud:
 - a. Paa Folio — 51,8
 - b. Paa Sparebankvilkaar, Opsigelse, Hjemmesparebank og bestemt Tid — 622,4
 - c. Diverse Kreditorer — 77,0
2. I Regning med indenlandske Banker og Filialer — 91,3
3. I Regning med udenlandske Banker:
 - a. Debet paa Konti hos udenlandske Banker, herunder „Pensionerede Papirer“ — 2,5
 - b. Løbende, endnu ikke forfaldne Remburser — 6,5
 - c. Udenlandske Bankers Indskud paa Konti her — 20,3

gjorde ult. August 8,1 Mill. Kr. Dens Stilling maa herefter betegnes som usædvanlig stærk.

Den 26. Maj nedsatte Norges Bank sin Diskonto fra $5\frac{1}{2}$ ‰ til 5 ‰. Før denne Nedsættelse fandt Sted blev Spørgsmaalet rejst, om det ikke vilde virke heldig under visse Forhold at indføre en Privatdiskonto, som laa noget under Norges Banks officielle Rate; selvfølgelig maatte det virke tilbage paa Indlaansrenten.

Af Sammendraget af Maanedsopgørelserne pr. 31. Juli, afgivet til Finansdepartementet af 45 norske Privatbanker, meddeles foranstaaende Oversigt over de vigtigste Konti.

Som det fremgaar heraf, havde de norske Privatbanker den $\frac{31}{7}$ 15 næsten 50 Mill. Kr. mere til Gode i udenlandske Banker end de selv skyldte. Dette viser, hvor gunstig Norges udenlandske Betalingsbalance stiller sig paa Grund af de ved Krigen skabte Konjunkturer.

Prisregulering og Detailpriser.

Om de Foranstaltninger, som er foretagne i Norge i Tidsrummet $\frac{5}{8}$ 14— $\frac{1}{3}$ 15 til Regulering af Priserne m. m., foreligger der nu udtømmende Oplysninger i den norske Provianteringskommissions første Beretning.

Af vigtigere Foranstaltninger, som er truffene siden denne Beretning udkom, kan nævnes et af Regeringen fremsat Forslag til Indførelse af Kornmonopol¹⁾. Forslaget herom blev Lov under 20. Aug. 1915 under Titlen: „Lov om Foranstaltninger til at sikre og ordne Landets Forsyning med Livsfornødenheder“. Loven giver Kongen Ret til at indføre Kornmonopol, men denne Adgang vil man dog kun benytte sig af, hvis det ikke paa anden Maade lykkes at træffe Aftaler med Møllerne og Importørerne om Landets tilstrækkelige Forsyning med Korn.

I Forbindelse med Indførelsen af Kornmonopolet blev der ogsaa foreslaaet at oprette Kornmagasiner i alt Fald i de korndyrkende Distrikter. Som Bidrag til Kommuner til Anskaffelse af Kornmagasiner foreslaas der bevilget $\frac{1}{2}$ Mill. Kr.

¹⁾ Jfr. Dr. polit. E. Mackeprang i Nationaløkonomisk Tidsskrift 1915, S. 457.

En Oversigt over Detailpriserne i første Kvartal af 1915 viser for næsten samtlige Varers Vedkommende fortsat Prisstigning; Nedgang er der kun for Smør- og Ægpriserne. Priseniveauets Bevægelser fremgaar af nedenstaaende Oversigtstabel, som ved Hjælp af Indekstal viser Prisbevægelsen for en Del vigtige Varesorter. Gennemsnitspriserne i 1911 er sat = 100 og de senere Priser omregnet i Forhold hertil.

Varesorter	1914	1915		
		Januar	Februar	Marts
Kød og Flæsk	122	123	125	128
Mælk, Smør, Æg og Ost	108	121	119	117
Mel	115	161	169	176
Kaffe og Sukker	102	105	106	106
Brænde og Lys	127	133	141	154
Hovedindeks	115	123	124	127

For Melpriserens Vedkommende er den stærke Prisstigning fortsat; men særlig stærk har Prisstigningen været for Kullenes Vedkommende. Kul kostede i December 1914 i Gennemsnit Kr. 2,97 pr. 100 kg; gennem Kvartalet Jan.—Marts 1915 steg Prisen til henholdsvis Kr. 3,20, Kr. 3,54 og Kr. 4,15.

Landbrug.

Der foreligger nu nærmere Detaljer om Høstens Udfald i Norge i 1914.²⁾

Herefter har samtlige Kornsorter givet under Middelhøst, og for Vaarsædens Vedkommende er Underskudet endog ret betydelig. Kvaliteten betegnes for de fleste Distrikter som meget god, for enkelte Strøg paa Vestkysten dog som god.

Angivet i Tal stiller Resultatet sig saaledes for de forskellige Kornsorter, Turnips og Kartoffler:

²⁾ Jfr. Aarsberetning avgit av Landbrugsdirektøren. I. Høsten i Norge i 1914.

	hl	Underskud %	Beregnet til hl
Hvede	95 051	ca. 16	17 870
Rug	368 778	— 2	5 650
Byg	867 958	— 18	193 638
Havre	2 819 893	— 27	1 067 211
Blandsæd	161 374	— 26	55 587
Turnips	4 828 895	— 22	1 344 302
		Overskud	
Kartofler	9 707 793	— 1	70 627

Ogsaa Turnipsavlingen blev betydelig under Middelhøst; kun Udbyttet af Kartoffelhøsten er bleven som et godt Middelaars.

Udbyttet af Høet blev noget over det sædvanlige. I Gennemsnit for hele Landet udgør Overskudet 2 % eller 58 945 t, idet den samlede Høavling er beregnet til 2 937 342 t mod 2 878 397 t i et Middelaar. Udbyttet af Halm er betydelig mindre, end hvad der avles i et Middelaar, idet Aarets Avling af Halm for samtlige Kornsorter og Ærter er udregnet til 426 837 t mod 575 428 t i et Middelaar. Der er saaledes et Underskud paa 148 411 t eller ca. 26 %.

Om Høstudsigterne for 1915 foreligger der endnu ikke Oplysninger, sandsynligvis vil Høsten dog ligesom i de andre skandinaviske Lande blive en Middelhøst.

Industri (Arbejdsmarkedet).

For Norges Industri synes Aaret 1915 at byde gode Udsigter. Der er oprettet nye industrielle Aktieselskaber og flere af de bestaaende Selskaber har udvidet Aktiekapitalen. Tofte Cellulosefabrik har saaledes udvidet Aktiekapitalen til 1 650 000 Kr., De No Fa skal udvide Aktiekapitalen med 25 %. I forskellige Vestlandsbyer bygges nye Hermetikfabrikker, saaledes 2 i Stavanger og 1 i Aalesund, hvor der indbydes til Tegning af 125 000 à 200 000 Kr. I Porsgrund skal der anlægges et Metalværk med Aktiekapital 1½ Mill. Kr., endvidere forberedes Bygning af elektriske Kornmøller i Romsdalen med en Aktiekapital af 50 000 à 100 000 Kr.

Af den udførlige Redegørelse¹⁾, som var udsendt af „statens arbejdsledighedskomité“, angaaende Arbejdsmarkedets Stilling i 1914, fremgik det, at Forholdene i Løbet af sidste Kvartal af dette Aar mere og mere nærmede sig de normale, og at de i December Maaned i det store og hele stillede sig nogenlunde som gennemsnitlig i de senere Aar. Disse Forhold har i det væsentlige holdt sig ogsaa gennem første Kvartal af det nye Aar.

Den gennemsnitlige Arbejdsløshedsprocent i en Del vigtigere Fag beregnet paa Grundlag af Oplysninger for en Del større Fagforeninger udgjorde nemlig ved Udgangen af:

	1913	1909—13 gsntl.	1914	1915
Januar	3,1	6,1	4,2	5,9
Februar.....	2,8	6,1	3,2	5,4
Marts	2,1	4,5	2,2	4,5

Arbejdsløshedsprocenten var altsaa vistnok større end i de nærmest foregaaende Aar, men ikke større end den gennemsnitlig var i Femaaret 1909—13.

Fordelt paa Fag bliver Arbejdsløshedsprocenten:

Fag	31. Januar		28. Februar		31. Marts	
	1914	1915	1914	1915	1914	1915
Jern- og Metalarbejdere	1,6	1,5	1,6	1,9	1,5	2,1
Bogbindere	0,7	1,3	0,5	1,7	0,5	1,2
Træarbejdere	8,3	12,6	3,8	13,9	1,5	15,0
Møbelsnedkere	3,4	5,3	2,3	2,9	2,3	0,7
Bagere	8,6	13,9	7,9	13,3	10,1	12,8
Skotøjsarbejdere	1,4	2,2	1,5	2,0	1,2	0,9
Murere	15,6	8,5	14,7	5,1	7,0	1,4
Malere	14,2	29,1	5,6	16,9	1,8	2,2
Bogtrykkere	0,5	2,6	0,4	2,8	0,3	3,4
I alt...	3,2	4,1	2,4	4,0	1,9	3,5
Gennemsnit beregnet paa særlig Maade ²⁾	4,2	5,9	3,2	5,4	2,2	4,5

¹⁾ Jfr. „Sociale Meddelelser“ Nr. 1, 1915.

²⁾ Ovenstaaende Tal er Resultatet af en ny Beregning, hvorved Arbejdsløshedsprocenten for Træarbejdere er skønmæssig forhøjet.

Der foreligger nu summariske Oversigter over de offentlige Arbejdskontorets Virksomhed i første Kvartal 1915, jfr. nedenstaaende Oversigt:

Maaned	Den mandlige Afdeling			Den kvindelige Afdeling			
	Antal arbejds-søgende	Antal ledige Pladser	Antal besatte Pladser	Antal arbejds-søgende	Antal ledige Pladser	Antal besatte Pladser	
Januar ..	1915	5 011	3 002	2 408	2 104	2 475	1 491
	1914	3 165	1 894	1 565	2 017	2 228	1 577
Februar ..	1915	4 823	3 321	2 570	2 178	2 563	1 458
	1914	3 135	2 007	1 476	1 990	2 371	1 403
Marts ...	1915	4 783	3 546	2 704	2 752	3 582	2 121
	1914	3 307	2 281	1 662	2 434	3 308	1 913

Forholdene paa Arbejdsmarkedet saa en Tid lang truende ud i Norge, idet Arbejderne i Bygningsindustrien, ca. 5 000—6 000 organiserede Arbejdere, gjorde Strejke. Spørgsmaalet om de nye Kontrakters Løbetid — 1 eller 2 Aar — blev i den offentlige Diskussion stillet i Forgrunden som det væsentlige Stridspunkt mellem de to Parter; men der var Momenter, der tydede paa, at ogsaa Lønsspørgsmaalet, eller maaske først og fremmest dette Spørgsmaal, var af lige saa afgørende Betydning ved denne Konflikt som ved andre Arbejdskonflikter.

Efter at Strejken i Bygningsfagene havde varet 8 Uger, truede Arbejdsgiverne med at dekretere en Lockout, som skulde omfatte indtil 37 000 Mand. Denne Ulykke for Landets Næringsliv blev dog afværget, idet det lykkedes at bilægge Bygningskonflikten i Begyndelsen af Juli.

Det saa ogsaa en Tid ud til, at Arbejderne vilde erklære Generalstrejke for at hindre Vedtagelsen af Bestemmelserne om tvungen Voldgift i det i Stortinget fremsatte Forslag til Lov om Mægling og Voldgift. Arbejdsgiverne var ogsaa misfornøjede med disse Bestemmelser. Regeringen bøjede af og lod Kap. IV om tvungen Voldgift udgaa af Lovforslaget.

Handel og Skibsfart.

Angaaende Norges Udenrigsomsætning i første Halvaar af 1915 meddeles nedenstaaende en Oversigt over Ind- og Udførselen af en Del vigtigere Varer:

		Januar—Juni	
Indførsel:		1915	1914
Hvede, uformalet	Tons	42 104	8 470
Rug, —	—	90 604	73 389
Majs, —	—	23 566	10 368
Rugmel	—	14 208	24 807
Hvedemel	—	54 723	30 064
Sukker	Mill. kg	38,6	23,5
Stenkul	Tons	1 447 819	1 246 510
Cinders og Koks	—	193 567	109 202
Udførsel:			
Hermetik	Mill. kg	24,4	14,8
Sild, fersk	—	54,5	61,8
Klipfisk	—	25,7	26,4
Sild, salt	Mill. hl	1,3	0,3
Trælast	m ³	796 954	461 718

For Indførselens Vedkommende er Importen af de tre Kornsorter og Hvedemel steget stærkt; ogsaa for Sukkerets Vedkommende er Importen steget stærkt, hvad der staar i Forbindelse med de store private Indkøb og Statsindkøb af Sukker lige efter Nytaar. Importen af Stenkul og Cinders og Koks er ogsaa gaaet stærkt i Vejret, hvilket naturligvis har stor Betydning for Norges Industri.

For Udførselens Vedkommende har der været stærkt forøget Eksport af Hermetik og saltede Sild. Den store Sildeeksport har medført en betydelig Prisstigning paa Sild i Norge og en utilstrækkelig Forsyning af Hjemmemarkedet, midt i September er der derfor gennem en kongelig Resolution udstedt Udførselsforbud for saltede Fedesild af alle Mærker, fanget efter 1. Juli 1915.

Eksporten af Trælast er ogsaa steget betydelig, fra 460 000 m³ i 1914 til 800 000 m³ i 1915. Med de stærkt stigende Trælastpriser vil Trælastudførselen komme til at betyde et stort Plus i Norges Handelsbalance med Udlandet.

De udmærkede Konjunkturer for Skibsfarten giver sig Udslag paa mange Maader, bl. a. ved en hel Del Nydannelser af Aktieselskaber og Udvidelser af bestaaende Selskaber. Den norske Afrika- og Australie-Linje har saaledes forhøjet Aktiekapitalen fra 3,8 til 5 Mill. Kr. Den norske Amerika-Linje har forhøjet fra 6,1 til ca. 12 Mill. Kr., heraf var dog ca. 2 Mill. Kr. tegnet i Norge og Amerika før Krigens Udbrud. „Transatlantic Motor Ship Company“ konstitueredes i Februar med en Aktiekapital af 1 060 000 Kr. og med Bemyndigelse for Direktionen til at udvide til 2 Mill. Kr. Kapitalen i Fred. Olsens Skibsrederi er forøget med 8 Mill. Kr.

De store Kapitaludvidelser har muliggjort en Mængde Nybygninger, saaledes at Aaret 1915 vil bringe en anselig Forøgelse af Norges i Forvejen store Handelsflaade.
